

Patient Safety

فهرست مطالب

- سوابق دینی و تاریخی
- اپیدمیولوژی
- نقش سازمان جهانی بهداشت
- هفت گام بسوی ایمنی بیمار
- استانداردهای بیمارستان های دوستدار ایمنی بیمار

Patient Safety

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَتَحْسَبُهُمْ آيْقَاضاً وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقِّ إِلَيْهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ

و آنان (اصحاب کهف) را خواب می پنداشتی در حالی که زنده بودند و آنان را پهلوی
به پهلوی می گردانیدیم تا بدن هایشان زخمی و خسته نشود

سوره کهف آیه 18

Patient Safety

پزشکی را دیدند که هر گاه به گورستان می رسید روی خود را می پوشانید. از او سبب این کار را پرسیدند.

گفت: از مردگان این گورستان شرم دارم. زیرا از کنار هر کدام که می گذرم می بینم از من صدمه دیده و داروی مرا خورده و مرده است!

برگرفته از کتاب قصه های جامی اثر سید علی محمد رفیعی

Patient Safety

FIRST

DO

NO HARM

Patient Safety

آمارها و مطالعات جهانی

- آخرین آمار میزان مرگومیر حاصل از خطاهای یاتروژنیک رقمی بین **230 تا 284** هزار مورد در سال در آمریکاست و رقم قبلی مرگ و میر در اثر خطا 225 هزار مورد در سال
- خطاهای پزشکی سالانه بیش از حوادث و سوانح، سرطان پستان و یا ایدز باعث مرگ و میر می شود

Patient Safety

آمارها و مطالعات جهانی

مقاله جدیدی که در مجله JAMA : خطاهای پزشکی جزو مهمترین علل مرگومیر هستند و باید در فهرست مهمترین علل مرگومیر دنیا قرار بگیرند .
طبق مطالعات اخیر دکتر باربارا استارفیلد Barbara Starfield از دانشکده بهداشت و سلامت عمومی دانشگاه جانزهاپکنیز:
تراژدی خطاهای پزشکی سهم عمده‌ای در مورتالیته دارد و نباید به راحتی از کنار آن گذشت .

Journal of the American Medical Association (JAMA), Dr. Starfield

Patient Safety

مرگ و میر در اثر خطاهای پزشکی آمریکا

12 هزار	اعمال جراحی غیر ضروری
7 هزار	تجویز اشتباه دارو
80 هزار	عفونت در اثر درمان یا مداخلات
106 هزار	عوارض جانبی داروها
20 هزار	سایر
بیش از 225 هزار	جمع کل سال

Patient Safety

آمارها و مطالعات جهانی

10% موارد بستري منجر به رویدادهای نامطلوب خواهد شد که نیمی از آنها قابل پیشگیری هستند .

13% از ویزیت پزشکان نتایج تست های آزمایشگاهی نادیده گرفته می شود .

59% از بیماران خدمات مشابه تکراری می گیرند که باعث هزینه اضافی می شود .

70% از Adverse Events ها قابل پیشگیری است .

6% از Adverse Everts ها بشكل بالقوه قابل پیشگیری است .

24% از Adverse Everts ها غیر قابل پیشگیری است .

حوادث ناخواسته Adverse Everts

Patient Safety

آمارها و مطالعات جهانی

اما باید توجه داشت که آمارهاي فوق نیز عمق ماجرا را مشخص نمی‌کنند، چرا که:

1-اطلاعات فوق تنها بیماران بستري در بیمارستان را بررسی کرده‌اند و این عوارض در مواردی که بیمار به صورت سرپایی درمان میشود نیز امکان بروز دارند

2- اطلاعات مزبور تنها مرگ‌ها را بررسی کرده‌اند، در حالی که بسیاری از اشتباهات پزشکی هستند که باعث مرگ بیمار نمی‌شوند بلکه باعث معلولیت، ناتوانی یا وخامت حال یا ناخوشی بیمار می‌شوند.

Patient Safety

در صورت لحاظ جمعیت حدود يك سومي در
کشورمان و به فرض تشابه امکانات و کیفیت
ارائه خدمات براي کشور خود چه میزان تلفات
برآورد مي کنید!؟

Patient Safety

نقش سازمان جهانی بهداشت:

رئوس مسئولیتهای سازمان :

مطابق با قطعنامه مجمع جهانی بهداشت WHA55/18

پشتیبانی فنی از کشورهای عضو برای توسعه

1. سیستمهای گزارش دهی و کاهش خطر

2. تنظیم سیاستهای مبتنی بر شواهد

3. ارتقای فرهنگ ایمنی

4. تشویق پژوهش در ایمنی بیمار

Patient Safety

برنامه بیمارستان دوستدار ایمنی بیمار به عنوان برنامه دفتر
مدیرانه شرقی انتخاب شد

بصورت پایلوت در کشورهای مصر ، اردن ، مراکش ،
پاکستان ، سودان ، تونس و یمن آزمایش شد.

اجرا در کشور در فاز اول در 10 بیمارستان آغاز شد

فاز بعدی در 100 بیمارستان

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 1 Build a safety culture**

- بستری باز و منصفانه برای دستیابی به ایمنی بیمار فراهم کنید

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 2 Lead and support your staff**

- کارکنان خود را حمایت و رهبری کنید

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 3 *Integrate your risk management activity***
- برای مدیریت خطرات، سیستمها و فرایندهایی ایجاد کنید و خطاها را شناسایی و ارزیابی نمایید

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 4 Promote reporting**

- به کارکنان خود این اطمینان را بدهید که می توانند به راحتی وقایع را در سطح محلی و ملی گزارش کنند

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 5 *Involve and communicate with patients and the public***

- راههایی را برای برقراری ارتباط صریح با بیماران ایجاد و به حرف آنها گوش دهید.

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 6 Learn and share safety lessons**

- کارکنان را به تحلیل ریشه ای علل تشویق کنید تا یاد بگیرند که چرا و چگونه حوادث رخ می دهند

Patient Safety

هفت گام بسوی ایمنی بیمار

- **Step 7 *Implement solutions to prevent harm***

- درسهایی را که آموخته اید با تغییر در عملیات، فرایندها یا سیستم نهادینه و عملی سازید

Patient Safety

استانداردهای بیمارستان
های دوستدار ایمنی
بیمار

Patient Safety

استانداردهای ایمنی بیمار مجموعه ای از الزامات هستند که برای اجرای برنامه ایمنی بیمار در سطح بیمارستان حیاتی می باشند. این استانداردها قالبی عملیاتی ارائه می دهند که بیمارستان ها را برای ارزیابی مراقبت بیمار از منظر ایمنی بیمار، توانمندسازی کارکنان در ایمنی بیمار و مشارکت خدمت گیرندگان در ارتقاء ایمنی در خدمات درمانی توانمند می سازد.

Patient Safety

از سوی سازمان بهداشت جهانی راهنمایی برای ارزیابی انطباق بیمارستانها با استانداردهای ایمنی بیمار مورد انتظار از بیمارستانهای دوستدار ایمنی بیمار ارائه گردیده است

Standards

این استانداردها از نظر اهمیت و اولویت بر 3 نوع هستند:

1. استانداردهای ضروری یا حیاتی (**Critical Criteria**)
2. استانداردهای محوری (**Core Criteria**)
3. استانداردهای توسعه ای (**Developmental Criteria**)

Patient Safety

استانداردهای الزامی استانداردهایی
هستند که برای به رسمیت شناخته شدن
بیمارستان به عنوان بیمارستان دوستدار
ایمنی بیمار ضروری است به صورت
۱۰۰٪ تحقق یابند.

Patient Safety

استانداردهای اساسی شامل حداقل استانداردهایی هستند که بیمارستان باید برای ایمنی بیماران از آنها تبعیت کند. اگر چه تعیین سطح بیمارستان دوستدار ایمنی بیمار بستگی به درصد استانداردهای اساسی محقق شده دارد ولی دستیابی به ۱۰۰٪ استانداردهای اساسی برای دریافت پایین ترین سطح عنوان بیمارستان دوستدار ایمنی بیمار (سطح یک) الزامی نیست . البته درصد استانداردهای اساسی محقق شده جهت محک زنی داخلی برای مستند نمودن میزان پیشرفت در طی زمان حائز اهمیت می باشد.

Patient Safety

استانداردهای پیشرفته الزاماتی هستند که بیمارستان باید بسته به ظرفیت و منابع خود در جهت دستیابی به آنها به منظور تقویت خدمات ایمن اقدام نماید.

Patient Safety

استانداردها در 5 حوزه یا گروه قرار می گیرند:

- رهبری و مدیریت (Leadership and Management)
- مشارکت بیمار و جامعه (Patient & Public Involvement)
- طبابت بالینی ایمن مبتنی بر شواهد (Safe Evidence Based Clinical Practice)
- محیط ایمن (Safe Environment)
- یادگیری مداوم (Lifelong Training)

Patient Safety

Domains	Sub domains	Standards		
		Critical	Core	Developmental
A. Leadership and Management	6	9	20	7
B. Patient and Public Involvement	7	2	16	10
C. Safe Evidence based Clinical Practices	6	7	29	8
D. Safe Environment	2	2	19	0
E. Lifelong Learning	3	0	6	5
Total	24	20	90	30

Patient Safety

Hospital Level	Critical Standards	Core Standards	Developmental Standards
Level 1	100%	Any	Any
Level 2	100%	60-89%	Any
Level 3	100%	≥90%	Any
Level 4	100%	≥90%	≥80%

استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد

استانداردها در 5 حوزه یا گروه قرار می گیرند:

- رهبری و مدیریت (Leadership and Management)
- مشارکت بیمار و جامعه (Patient & Public Involvement)
- طبابت بالینی ایمن مبتنی بر شواهد
(Safe Evidence Based Clinical Practice)
- محیط ایمن (Safe Environment)
- یادگیری مداوم (Lifelong Training)

استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد

تعداد استانداردها			زیر گروه	گروه
پیشرفته	اساسی	الزامی		
1	8	2	C.1 بیمارستان دارای سیستم بالینی اثر بخشی می باشد که ایمنی بیمار را تضمین می نماید .	C: استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد
0	9	2	C.2 بیمارستان دارای سیستمی به منظور کاهش خطر ابتلاء به عفونت های مکتسبه از خدمات سلامت است (HAI) .	
2	3	2	C.3 بیمارستان ایمنی خون و فرآورده های خونی را تضمین می نماید.	
0	1	0	C.4 بیمارستان تجویز ایمن محلول ها و داروهای تزریقی و واکسیناسیون را تضمین می نماید.	
1	4	1	C.5 سیستم دارویی بیمارستان ایمن می باشد .	
4	4	0	C.6 سیستم مدارک پزشکی بیمارستان کامل است	
8	29	7	جمع	

استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد

امتیاز نهایی	مصاحبه شونده اصلی	جوانب عمومی ایمنی خدمات بالینی	عنوان	C.۱
		بیمارستان دارای سیستم بالینی اثربخشی می باشد که ایمنی بیمار را تضمین می نماید.	روش بررسی	
		بیمارستان دارای نظام بالینی متشکل از راهنماهای ارتباطی و بالینی متناسب می باشد که شناسایی مناسب بیماران آسیب پذیر را تضمین می نماید.	توضیح و استدلال	
	پزشک پرستار	C.۱.۱.۱ بیمارستان به منظور اعلام اضطراری نتایج حیاتی آزمایشات، کانال های ارتباطی آزاد پیش بینی کرده است.	استاندارد الزامی	
	کارشناس ایمنی بیمار	C.۱.۱.۲ بیمارستان دارای روال های مطمئن، برای اعلام نتایج معوقه تست های پاراکلینیکی به بیماران بعد از ترخیص می باشد.		

استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد

ملاحظات	وجود مستندات	مستندات	استاندارد ایمنی بیمار	شماره استاندارد
	☐ بلی ☐ خیر	وجود خط مشی و روش های اجرایی به منظور اعلام اضطراری نتایج تست های پاراکلینیکی حیاتی	C.1.1.1	63
	☐ بلی ☐ خیر	وجود خط مشی و روش ها به منظور اطمینان از اعلام نتایج معوقه تست های پاراکلینیک به بیماران و مراقبین آنان بعد از ترخیص از بیمارستان	C1.1.2	۶۴

استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد

C.۱	عنوان	جوانب عمومی ایمنی خدمات بالینی	مصاحبه شونده اصلی	امتیاز نهایی
استاندارد اساسی		۱.۲.۱ در صورت اقتضاء ، بیمارستان از راهنماهای خدمات بالینی از جمله راهنماهای بالینی سازمان جهانی بهداشت تبعیت می نماید .	مدیر گروه / پزشکی / پزشک	
		۱.۲.۲ بیمارستان چک لیست جراحی ایمن را اجرا و از راهنماها از جمله چک لیست سازمان جهانی بهداشت در زمینه جراحی ایمن تبعیت می نماید .	مدیر گروه پزشکی / پزشک	
		۱.۲.۳ بیمارستان اجرای پروسیجرهای تشخیصی تهاجمی را به روش ایمن و مطابق با راهنماهای استاندارد تضمین می نماید.	مدیر گروه پزشکی / پزشک	
		۱.۲.۴ بیمارستان به منظور کاهش ترومبوآمبولیسم وریدی و آمبولی ریوی راهنماهای بالینی را اجرا می نماید.	مدیر گروه پزشکی / پزشک	
		۱.۲.۵ بیمارستان به منظور شناسایی بیماران آسیب پذیر از جمله مددجویانی که در معرض خطر افتادن ، ابتلاء به زخم فشاری ، خودکشی ، سوءتغذیه و عفونت می باشند ؛ بیماران را غربال گری و در راستای کاهش خطر مداخله می نماید.	کارشناس ایمنی بیمار / پرستار	
		۱.۲.۶ بیمارستان لیست تأیید شده اختصارات واژه های پزشکی را تهیه ، نگهداری و به صورت مستمر آن را روزآمد می نماید.	پزشک	
		۱.۲.۷ بیمارستان اعلام نتایج تست های پاراکلینیکی و دستورات پزشک را از طریق شفاهی و تلفنی به حداقل رسانیده و در مواردی که برقراری ارتباطات به طریق کلامی ضروری است ، از فن " خواندن مجدد " مطالب به منظور اطمینان از صحت شنیده ها استفاده می نماید .	پزشک / پرستار	
		۱.۲.۸ بیمارستان به منظور تحویل و تحول مطمئن ، اثربخش و ایمن بیماران بین تیم های درمانی و در شیفت های مختلف دارای رویه های در حال اجرا است .	کارشناس ایمنی بیمار	

استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد

ملاحظات	وجود مستندات	مستندات	استاندارد ایمنی بیمار	شماره استاندارد
	بلی ☐ خیر ☐	وجود راهنماهای خدمات بالینی	۱.۲.۱	65
	بلی ☐ خیر ☐	سوابق و گزارشاتی مبنی بر آموزش راهنماهای خدمات بالینی به کارکنان	۱.۲.۱	66
	بلی ☐ خیر ☐	وجود معیارها و موازینی بمنظور ارزیابی بکارگیری، اثربخشی و تأثیر راهنماهای بالینی بر پیامدهای بهداشتی درمانی بیماران	۱.۲.۱	67
	بلی ☐ خیر ☐	وجود راهنماهای بالینی جراحی ایمن	۱.۲.۲	68
	بلی ☐ خیر ☐	سوابق و گزارشاتی مبنی بر آموزش راهنماهای بالینی جراحی ایمن به کارکنان	۱.۲.۲	69
	بلی ☐ خیر ☐	وجود معیارها و موازینی بمنظور ارزیابی بکارگیری، اثربخشی و تأثیر راهنماهای بالینی جراحی ایمن بر پیامدهای سلامت بیماران	۱.۲.۲	70
	بلی ☐ خیر ☐	وجود راهنماهای بالینی پروسیجرهای تشخیصی تهاجمی	۱.۲.۲	71
	بلی ☐ خیر ☐	سوابق و گزارشاتی مبنی بر آموزش راهنماهای بالینی پروسیجرهای تشخیصی تهاجمی به کارکنان	۱.۲.۳	72

استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد

ملاحظات	وجود مستندات	مستندات	استاندارد ایمنی بیمار	شماره استاندارد
	بلی ☐ خیر ☐	وجود معیارها و موازینی بمنظور ارزیابی بکارگیری، اثربخشی و تأثیر راهنماهای بالینی پروسیجرهای تشخیصی تهاجمی بر پیامدهای سلامت بیماران	c۱.۲.۳	73
	بلی ☐ خیر ☐	راهنماهای بالینی کاهش ترومبوآمبولیسم وریدی	c.۱.۲.۴	74
	بلی ☐ خیر ☐	سوابق و گزارشاتی مبنی بر آموزش نحوه کاهش ترومبوآمبولیسم وریدی به کارکنان	c.۱.۲.۴	75
	بلی ☐ خیر ☐	چک لیستهای غربالگری بیماران در راستای شناسایی بیماران آسیب پذیر از جمله بیماران در معرض خطر افتادن، ابتلاء به زخم فشاری، خودکشی، سوءتغذیه و عفونت؛ و وجود راهنماهای بالینی جهت کاهش خطر	c۱.۲.۵	76
	بلی ☐ خیر ☐	سوابق و گزارشاتی مبنی بر آموزش غربالگری به کارکنان در راستای شناسایی بیماران آسیب پذیر از جمله بیماران در معرض خطر افتادن، ابتلاء به زخم فشاری، خودکشی، سوءتغذیه و عفونت و راهنماهای بالینی جهت کاهش خطر	c۱.۲.۵	77
	بلی ☐ خیر ☐	لیست اختصارات استاندارد واژه های پزشکی	c.۱.۲.۶	78
	بلی ☐ خیر ☐	وجود خط مشی و روشها بمنظور به حداقل رسانیدن اعلام نتایج تست های پاراکلینیک و دستورات پزشکی به طریق شفاهی و تلفنی	c۱.۲.۷	79
	بلی ☐ خیر ☐	وجود خط مشی و روشها بمنظور تحویل و تحول بیماران بین تیم های درمانی و در شیفت های مختلف	c۱.۲.۸	80

استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد

امتیاز نهایی	مصاحبه شوونده اصلی	جوانب عمومی ایمنی خدمات بالینی	عنوان	C.۱
	کارشناس ایمنی بیمار	C.۱.۳.۱ بیمارستان دارای کمیته دستورالعمل های بالینی داخلی است که در فواصل زمانی منظم جهت انتخاب ، تهیه و تضمین اجرای راهنماها ، دستورالعمل ها و چک لیست های مرتبط به ایمنی بیمار تشکیل جلسه می دهد .	استاندارد پیشنهادی	

استانداردهای خدمات بالینی ایمن و مبتنی بر شواهد

ملاحظات	وجود مستندات	مستندات	استاندارد ایمنی بیمار	شماره استاندارد
	☐ بلی ☐ خیر	گزارشات ممیزی های بالینی.	c.۱.۳.۱	81
	☐ بلی ☐ خیر	وجود صورتجلسات بررسی مستمر بهترین خدمات در ایمنی بیمار	c۱.۳.۱	82